
Projev prof. Pavlíčka před Hlávkovou kolejí

Projev prof. Václava Pavlíčka před Hlávkovou kolejí

Vážení členové obou komor Parlamentu ČR, vážení členové vlády a další ústavní činitelé, vážení členové diplomatického sboru, představitelé Akademie věd ČR, členové akademických obcí, představitelé armády, církvi a náboženských společností, nově zvolení zastupitelé, vážení občané.

Dovolte, abych vás jménem pořadatelů tohoto shromáždění, Českého svazu bojovníků za svobodu a Nadání Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových, všechny přivítal při dnešní vzpomínce na 17. listopad 1939.

Zvláště vítám poslední dosud žijící účastníky těchto událostí, jichž se dnešního dne dožilo více jak dvacet, i další účastníky boje za svobodu ve 2. světové válce. Velmi vítám současné studenty českých vysokých škol a rád konstatuji, že spoluúčast studentských organizací, které se přihlašují k tomuto symbolu, každým rokem roste. Vedle Studentské komory Rady vysokých škol je to letos také Pražská studentská sekce České archivní společnosti, která toto setkání učinila součástí letošních mimořádných akcí věnovaných významnému historikovi a archiváři doc. Josefu Matouškovi, který byl 17. listopadu 1939 popraven jako první. Studentská unie ČVUT iniciuje u této příležitosti renovaci desky na Hlávkově kolejí.

Tlumočím také omluvu prezidenta České republiky z účasti na dnešním shromáždění.

U Hlávkovy koleje se každoročně setkáváme z toho důvodu, že se stala prvním terčem útoku německých policejních sil, který směřoval proti celé mladé české inteligenci. Jan Opletal, student této koleje, se stal obětí střelby proti demonstrantům 28. října 1939 a jeho pohřeb byl záminkou k rozpoutání represe, popravám a odvezení do koncentračních táborů. Represivní akce řízené bývalým sudetoněmeckým vůdcem a v té době státním tajemníkem K. H. Frankem měly zastrašit a zasáhnout celý český národ a všechny jeho skupiny bez rozdílu politické orientace. Tomu odpovídal i výběr popravených příslušníků mladé české inteligence.

Připomínáme si také prohlášení, které v Londýně v roce 1941 přečetl Lubor Zink jménem studentů Velké Británie, všech jeho dominií a Indie, Sovětského svazu, Severní a Jižní Ameriky, Belgie, Československa, Číny, Francie, Holandska, Jugoslávie, Norska, Polska, Řecka a všech ostatních národů bojujících za svobodu, které vyjádřily hlubokou úctu popraveným československým studentům, což dalo v Evropě další podnět k masovému odporu proti nacistickým okupantům. Z těchto důvodů byl 17. listopad prohlášen za Mezinárodní den studentstva, aby byl uchovávan v paměti v celém světě pro budoucí generace a připomínal tyto ideály. Také americký prezident F. D. Roosevelt při setkání s delegací československého studentstva ocenil význam těchto událostí, právě tak jako britský ministerský předseda Winston Churchill.

17. listopad se tak ve válce i po jejím skončení stal připomínkou obětí, ale také statečnosti mladé generace, která se postavila na odpor okupační moci, přihlásila se k hodnotám demokracie v době, kdy v celé Evropě vítězily diktatury a mnozí klesali na duchu.

Mezinárodní solidarita projevená tehdy v Londýně byla posilou pro síly demokracie v různých částech světa i v dalších letech. Význam symbolu Mezinárodního dne studentstva využili a navázali na něj mladí lidé v Praze také v roce 1989 při demonstraci, která byla poslední rozhodující roznětkou ke změně systému, který ztratil jakoukoli vnější i vnitřní podporu. T. G. Masaryk připomněl, že státy se udržují idejemi, z nichž vznikly. 17. listopad se stal symbolem věrnosti idejím, na kterých bylo Československo založeno. Je v zájmu české společnosti, aby se k těmto idejím a symbolům nadále hlásila, nejen jako vyjádření úcty posledním žijícím účastníkům těchto událostí, k jejichž počtě byl tento svátek vyhlášen, ale také proto, aby tyto ideje Mezinárodního dne studentstva byly předávány další generaci. Snad mohu konstatovat, že účast na dnešním shromáždění vyjadřuje, že ideály svobody a demokracie, k nimž se mladí lidé přihlásili v roce 1939, jsou živé a aktuální i v současnosti.